

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI – 4114-002-02/2014
I/14/005

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	I/14/005 Działania administracji publicznej na rzecz bezdomnych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2012 – 2013 oraz dla celów porównawczych dane za 2011 r.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Piotr Fatalski, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 90156 z dnia 5 lutego 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach, ul. Studzienna 2, 25-544 Kielce REGON 003677051 (zwany dalej MOPR lub Ośrodek).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dyrektorem jest Marek Scelina, od 15 marca 2003 r. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadnia w szczególności:

- właściwe zaplecze organizacyjno-kadrowe;
- rozpoznanie skali zjawiska bezdomności;
- posiadanie infrastruktury i zasobów na terenie objętym działaniem Ośrodka;
- pomoc i wsparcie udzielane osobom bezdomnym, w tym pomoc i wsparcie o charakterze doraźnym;
- wielkość wydatków przeznaczonych na udzielanie pomocy osobom bezdomnym
- współpraca z instytucjami udzielającymi pomocy osobom bezdomnym.

Stwierdzona nieprawidłowość polegała na niewykazaniu w sprawozdaniu z działalności MOPR za 2012 r. potrzeb dotyczących pomocy społecznej, co naruszało wymogi art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.² Nie miała ona jednak zasadniczego wpływu na realizację zadań dotyczących pomocy bezdomnym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja działań podejmowanych na rzecz bezdomnych.

Opis stanu faktycznego

1. Potrzeby w zakresie realizacji zadań związanych z pomocą bezdomnym.

Uchwałą nr XXXIV/670/2004 Rady Miejskiej w Kielcach z dnia 9 grudnia 2004 r. została przyjęta *Strategia rozwiązywania problemów społecznych miasta Kielce na lata 2005 – 2013* (dalej: *Strategia*). Uchwałą nr XLV/1088/2010 Rady Miejskiej

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.

w Kielcach z dnia 21 stycznia 2010 r. wprowadzono aktualizację *Strategii*. Wskazano m.in., że (...) *problem bezdomności oraz zagrożenia bezdomnością stają się coraz poważniejszy ze względu na jego skutki społeczne i trudności we wprowadzaniu działań zapobiegających poszerzaniu się zjawiska oraz programów wychodzenia z bezdomności*. System wsparcia na rzecz osób bezdomnych był celem operacyjnym, w ramach celu strategicznego pn. *Zintegrowany system pomocy społecznej*. Jako kierunki działania wskazano:

- opracowywanie i pomoc w realizacji indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności;
- mieszkania readaptacyjne dla osób wychodzących z bezdomności, jako kolejny etap realizacji programów w tym zakresie;
- utworzenie grupy wsparcia dla osób wychodzących z bezdomności. (dowód: akta kontroli str. 5-37)

MOPR opracował *Ocenę zasobów pomocy społecznej dla miasta Kielce za 2012 r.* (dalej *Ocena*), o której mowa w art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. W *Ocenie*, jako główne przyczyny przyznania pomocy wskazano długotrwałą lub ciężką chorobę (liczba rodzin – 4.916), ubóstwo (4.875), bezrobocie (4.069). Natomiast bezdomność stanowiła, ósmą z 20 wskazanych w *Ocenie*, przyczynę przyznawania pomocy pod względem liczby rodzin (428), które ją otrzymały. Jako priorytety lokalnej polityki społecznej, na następne lata, wskazano pomoc dzieciom, młodzieży i osobom starszym. W stosunku do sytuacji osób bezdomnych opracowano jedną rekomendację dotyczącą: *zintensyfikowania działań w celu tworzenia i realizacji programów osłonowych wynikających z rozeznaczonych potrzeb, zwłaszcza programów zapobiegających eksmisjom i bezdomności*.

Ośrodek nie posiada potwierdzenia przekazania *Oceny* do Urzędu Miasta Kielce. (dowód: akta kontroli str. 38-50)

Dyrektor Marek Scelina wyjaśnił, że *Ocenę* przekazał osobiście Prezydentowi Miasta, bez pokwitowania. (dowód: akta kontroli str. 294)

Dyrektor MOPR złożył w dniu 21 czerwca 2013 r. do Biura Rady Miasta Kielce „Sprawozdanie z działalności Ośrodka za 2012 r.” wraz z wnioskiem o umieszczenie w porządku obrad posiedzenia Rady Miasta Kielce w dniu 25 czerwca 2013 r. Przedłożone Radzie Miasta Kielce ww. sprawozdanie nie zawierało potrzeb w zakresie pomocy społecznej, wbrew postanowieniom art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej. (dowód: akta kontroli str. 4)

Dnia 10 marca 2014 r. MOPR przekazał do Biura Rady Miasta Kielce „Sprawozdanie z działalności Ośrodka za 2013 r.” wraz z wnioskiem o umieszczenie w porządku obrad Rady Miasta Kielce w dniu 30 marca 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 432)

Do zakończenia kontroli MOPR nie opracował *Oceny* za 2013 r., ponieważ zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej termin przedstawienia przez organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego *Oceny* radzie gmin upływa 30 kwietnia. (dowód: akta kontroli str. 298)

2. Zaplecze organizacyjno-kadrowe.

W latach 2011–2013 w Ośrodku zatrudnionych było odpowiednio 145, 151 i 149 pracowników socjalnych, co stanowiło liczbę większą od wymaganej art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej³. Spośród, objętej badaniem próby celowej, wszystkich

³ Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących Według danych GUS liczba mieszkańców miasta Kielce na dzień 31 grudnia 2011 r. wyniosła 201.815

(dziesięciu) pracowników socjalnych zatrudnionych w Dziale ds. Bezdomności, wszyscy posiadali kwalifikacje określone w art. 116 ustawy o pomocy społecznej. (dowód: akta kontroli str. 51-75)

W strukturze organizacyjnej MOPR wyodrębniono komórki realizujące zadania w zakresie pracy socjalnej i integracji społecznej na rzecz bezdomnych, tj. Dział ds. Bezdomności oraz Ośrodek Interwencyjno-Terapeutyczny dla Osób Bezdomnych. Do zadań Działu ds. Bezdomności należało m.in.:

- rozpoznawanie sytuacji i potrzeb bezdomnych przebywających na terenie Kielc oraz prowadzenie ewidencji tej grupy osób;
- prowadzenie szerokiej edukacji społecznej na temat bezdomności w środowisku lokalnym;
- bieżące monitorowanie i nadzór nad realizacją budżetu w zakresie świadczeń dla osób bezdomnych w formie schronienia, odzieży i obuwia;
- organizowanie pomocy społecznej w formie schronienia dla osób bezdomnych;
- prowadzenie postępowań w indywidualnych sprawach dotyczących udzielenia świadczeń z pomocy społecznej dla osób bezdomnych na podstawie zawartych umów;
- prowadzenie merytorycznego nadzoru i kontroli nad jakością usług dla osób bezdomnych świadczonych na podstawie zawartych umów;
- nadzór nad funkcjonowaniem Ośrodka Interwencyjno-Terapeutycznego dla Osób Bezdomnych.

W skład Ośrodka Interwencyjno-Terapeutycznego dla Osób Bezdomnych wchodzi:

- Punkt Pomocy Doradźczej dla Osób Bezdomnych – dla dowiezionych przez policję lub straż miejską osób bezdomnych, które znalazły się w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia z powodu nadużycia alkoholu;
- Mieszkania Chronione dla Osób Bezdomnych – dla osób bezdomnych na czas odbywania i zakończenia terapii odwykowej;
- Punkt Interwencji Kryzysowej – dla osób bezdomnych znajdujących się w sytuacji kryzysowej zagrażającej ich zdrowiu lub życiu.

Pracownicy Ośrodka Interwencyjno-Terapeutycznego dla Osób Bezdomnych m.in. zajmowali się prowadzeniem profilaktycznej działalności konsultacyjnej, informacyjnej i edukacyjnej oraz budowaniem systemu wsparcia dla osób bezdomnych. Motywowali bezdomnych do podjęcia leczenia i przeprowadzenia detoksykacji. Zajmowali się również aktywizacją osób bezdomnych, przygotowaniem ich do usamodzielnienia i integracji ze społeczeństwem. (dowód: akta kontroli str. 76-86)

MOPR korzystał z pomocy wolontariuszy w pracy na rzecz bezdomnych. Dwaj wolontariusze⁴ zajmowali się wstępną diagnozą sytuacji osób bezdomnych, nie objętych pomocą społeczną. Mobilizowali osoby bezdomne do uregulowania spraw osobistych, m.in. do wyrobienia dowodu osobistego, zarejestrowania się w urzędzie pracy oraz dopełnienia obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego. Informowali pracowników socjalnym MOPR o sytuacji bezdomnych, w celu objęcia ich pomocą. Udzielali osobom bezdomnym informacji dotyczących schronisk, noclegowni, adresów i czasów pracy placówek oraz warunków korzystania. Wolontariusze prowadzili Karty Pracy Wolontariusza, w których odnotowywali wykonane świadczenia wolontaryjne (np. pomoc osobie bezdomnej w znalezieniu noclegu, patrolowanie okolic dworców PKP i PKS oraz pustostanów, rozmowy motywujące do

⁴ Jeden w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2013 r. (w wymiarze 28 godzin miesięcznie), a drugi od 15 czerwca 2012 r. do 14 października 2013 r. (w wymiarze 40 godzin miesięcznie)

zmiany trybu życia i podjęcia terapii dla osób uzależnionych, pomoc w uzyskaniu odzieży).

Dwóch innych wolontariuszy miało uczestniczyć w pochówkach osób bezdomnych i dbać o ich groby.

W dniu 17 października 2013 r. w obchodach Dnia Walki z Ubóstwem pod Płytą Praw Człowieka w Kielcach uczestniczyło m.in. 30 wolontariuszy. (dowód: akta kontroli str. 87-111)

3. Stopień rozeznania o skali zjawiska i liczbie bezdomnych.

MOPR posiada rozeznanie co do skali zjawiska i liczby osób bezdomnych. Liczba osób bezdomnych wynosiła w 2011 r. – 506, w 2012 r. – 526, a w 2013 r. – 710. Ewidencja osób bezdomnych prowadzona była w dwóch odrębnych rejestrach, tj. za pomocą programu informatycznego *TT Pomoc* oraz w formie listy. Program *TT Pomoc* służy do ewidencjonowania i obsługi osób korzystających z pomocy społecznej na terenie miasta Kielce, w tym osób bezdomnych dla których Kielce są gminą ostatniego miejsca zameldowania na pobyt stały⁵, lub ostatnie miejsce zamieszkania na pobyt stały było inne niż Kielce, jednakże świadczenie przyznano i wypłacono w miejscu pobytu (MOPR Kielce), traktując sytuację osobistą osoby bezdomnej jako szczególnie uzasadniony przypadek, nie cierpiący zwłoki⁶. W stosunku do osób bezdomnych odnotowanych w programie *TT Pomoc*, prowadzone było postępowanie administracyjne w sprawie udzielenia świadczeń pomocy społecznej. Dodatkowo ewidencjonowano (poza programem *TT Pomoc*) bezdomnych ubiegających się o pomoc, którzy posiadali ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały poza gminą Kielce, w stosunku do których MOPR nie prowadził postępowania administracyjnego, w celu wydania decyzji. Odnośnie tych bezdomnych pracownicy socjalni Działu ds. Bezdomności przyjmowali wnioski o pomoc, sporządzali wywiad środowiskowy z osobą bezdomną i przesyłali dokumentację do właściwego ośrodka pomocy społecznej, w celu wydania decyzji administracyjnej, dotyczącej ewentualnego przyznania i wypłaty świadczenia. (dowód: akta kontroli str. 112, 338-339, 350, 363)

MOPR posiadał spis miejsc niemieszkalnych, w których przebywali bezdomni. W spisie wskazano adresy oraz w sposób opisowy lokalizacje m.in. pustostanów, altanek ogrodowych i śmietnikowych, piwnic, garaży, zarośli oraz jednego samochodu, w których przebywali bezdomni. Dane zawarte w ww. spisie umożliwiały dotarcie do opisanych miejsc oraz ewentualne odnalezienie osób znajdujących się w tych miejscach. (dowód: akta kontroli str. 113-114)

Na wniosek Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach pracownicy Ośrodka wraz z policjantami uczestniczyli w nocy z 7 na 8 lutego 2013 r. w badaniu liczby bezdomnych na terenie województwa świętokrzyskiego. W wyniku badania przeprowadzonego na terenie Kielc wypełniono 220 kwestionariuszy dotyczących osób bezdomnych. (dowód: akta kontroli str. 115-118)

Przygotowanie służb pomocy społecznej do zimy było przedmiotem posiedzeń Komisji Rodziny, Spraw Społecznych i Ochrony Zdrowia Rady Miasta Kielce⁷. Na posiedzeniach Komisji MOPR wskazywał, że w ramach przygotowania do okresu zimowego uzupełniał braki w magazynie z odzieżą. Stworzono, we współpracy z organizacjami pozarządowymi i instytucjami (Caritas, Towarzystwo Dobroczyńności, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, PCK, ATD Czwarty Świat,

⁵ Art. 101 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej

⁶ Art. 101 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej

⁷ Posiedzenia w dniach 6 grudnia 2011 r., 4 grudnia 2012 r., 3 grudnia 2013 r. i 14 stycznia 2014 r.

Miejski Urząd Pracy oraz Wydział Mieszkalnictwa Urzędu miasta Kielce) system wsparcia bezdomnych. Pracownicy Działu ds. Bezdomności we współpracy ze Strażą Miejską oraz Policją patrolowali dworce, opuszczone działki, pustostany itp. Osoby bezdomne, które wyrażały chęć skorzystania z miejsca w schronisku, ogrzewalni, świetlicy, były tam przewożone. Wszystkim bezdomnym wręczane były ulotki informacyjne o funkcjonującym w Kielcach systemie pomocy społecznej. Corocznie MOPR wystosowuje prośbę do lokalnych mediów o umieszczenie informacji dla osób bezdomnych o możliwości skorzystania z pomocy wraz z apelem do mieszkańców Kielc, by każdy przypadek, osoby czy rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji zgłaszali do służb społecznych. We wszystkich placówkach MOPR oraz siedzibach Urzędu Miasta wywieszono informacje i plakaty z wykazem placówek świadczących pomoc dla osób bezdomnych. (dowód: akta kontroli str. 119-132)

W 2012 r. nie odnotowano żadnego przypadku zgonu bezdomnego z powodu zamarznięcia na terenie Kielc. Natomiast w 2013 r. odnotowano jeden przypadek zamarznięcia i jeden spalenia. W dniu 15 stycznia 2013 r. w pustostanie osoba bezdomna znalazła ciało bezdomnej kobiety, która była objęta pomocą MOPR. Kobieta była osobą uzależnioną od alkoholu, odmawiała podjęcia terapii dla osób uzależnionych i nie wyrażała zgody na pomoc w formie schronienia. W dniu 21 marca 2013 r. pracownik socjalny wraz ze streetworkerami (pracownikami ulicznymi) udał się na teren ogródków działkowych, w celu nawiązania kontaktu z podopieczną. Na miejscu zastali spalony budynek altanki, a w środku zwłoki podopiecznej.

Dział ds. Bezdomności nie posiada informacji dotyczących liczby odmrożeń wśród bezdomnych. (dowód: akta kontroli str. 133)

Dyrektor MOPR wyjaśnił m.in., że *żaden przepis prawa nie zobowiązuje pomocy społecznej do gromadzenia tego rodzaju danych. Z danych uzyskanych od pracowników socjalnych Działu ds. Bezdomności wynika, że jedynie w 2013 r. odnotowano przypadek osoby bezdomnej, u której stwierdzono odmrożenia - pracownik socjalny wówczas zobowiązał klienta do zgłoszenia się do lekarza pierwszego kontaktu, po skierowanie do szpitala. Z akt sprawy, tj. z wywiadów środowiskowych ze stycznia i lutego 2013 r. wynika, że klient odbył leczenie w szpitalu w dniach 18 stycznia – 4 lutego 2013 r., a następnie po poprawie stanu zdrowia został skierowany do schroniska.* (dowód: akta kontroli str. 294)

4. Infrastruktura i zasoby na terenie objętym działaniem MOPR.

W latach 2011 – 2013, na terenie miasta Kielce znajdowało się od 211 do 227 miejsc w schroniskach, noclegowniach i ogrzewalniach oraz 20 miejsc w świetlicy dziennej.

Na potrzeby osób bezdomnych MOPR prowadził Ośrodek Interwencyjno-Terapeutyczny dla Osób Bezdomnych, w którym znajdowały się Punkt Pomocy Doraźnej, dysponujący 10 (12 w 2011 r.) miejscami dla osób w stanie nietrzeźwości lub kryzysie oraz Mieszkania Chronione dla pięciu osób. (dowód: akta kontroli str. 121, 125-128)

Uchwałą Nr XXXVI/704/2005 Rady Miejskiej w Kielcach z dnia 20 stycznia 2005 r. utworzono jednostkę budżetową o nazwie *Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży* w Kielcach przy ulicy Słonecznej 9 (*Dom*)⁸. Zgodnie z § 1 statutu *Dom* jest ośrodkiem wsparcia dla matek z małoletnimi dziećmi oraz kobiet w ciąży, a także ojców z małoletnimi dziećmi i dla innych osób sprawujących opiekę prawną nad dziećmi, dotkniętymi przemocą lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej.

⁸ Zmieniona uchwałą Nr LIII/1241/2010 Rady Miasta Kielce z dnia 29 lipca 2010 r.

Dom zapewniał całodobową opiekę dla 15 osób. Pobyt w *Domu* był odpłatny, a wysokość opłaty uzależniona była od wielkości dochodu osoby zamieszkującej i wynosiła od 0% do 32% kosztu pobytu osoby w *Domu*. Do 1 października 2012 r. osoby samotnie gospodarujące o dochodzie do 477 zł oraz rodziny o dochodzie na jedną osobę do 351 zł nie ponosiły opłat, natomiast po 1 października 2012 r. odpowiednio do 456 zł i 542 zł. (dowód: akta kontroli str. 224-235)

MOPR posiadał zawarte umowy z pięcioma organizacjami prowadzącymi schroniska, noclegownie i ogrzewalnie.

W wyniku umowy zawartej dnia 7 grudnia 2011 r. Świętokrzyski Zarząd Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża (PCK) z siedzibą w Kielcach przy ulicy Sienkiewicza 68 zobowiązał się do prowadzenia Schroniska dla Kobiet Ofiar Przemocy w Kielcach przy ulicy Olkuskiej 18. PCK zobowiązał się do zapewnienia całodobowo 15 miejsc dla bezdomnych kobiet i dzieci w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. Zgodnie z umową, w schronisku bezdomny miał zapewniony nocleg, środki czystości i higieny osobistej, odzież, pomoc socjalną, prawną i psychologiczną oraz trzy posiłki dziennie, w tym jeden gorący. PCK zobowiązał się do zapewnienia obowiązku szkolnego dzieciom przebywającym w schronisku. Koszt osobodnia ustalono na 18,00 zł.

Dnia 31 grudnia 2012 r. strony zawarły nową umowę, w tym samym zakresie co wyżej opisaną, na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. Cena osobodnia wzrosła do 20,00 zł. (dowód: akta kontroli str. 134-143)

Dnia 8 grudnia 2011 r. MOPR zawarł umowę z Kołem Kieleckim Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Kielcach (*Koło Kieleckie*) na prowadzenie schroniska dla bezdomnych mężczyzn w Kielcach przy ulicy Żeromskiego 36a w okresie od 1 lipca 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. *Koło Kieleckie* zobowiązało się do zapewnienia całodobowo 50 miejsc dla bezdomnych mężczyzn. W schronisku osoba bezdomna miała mieć zapewniony nocleg, środki czystości i higieny osobistej, odzież, artykuły pierwszej potrzeby oraz całodzienne wyżywienie. Koszt osobodnia ustalono na 18,00 zł. Z dniem 1 lipca 2012 r. zmniejszono liczbę miejsc w schronisku do 37.

Dnia 31 grudnia 2012 r. strony zawarły nową umowę, w tym samym co rok wcześniej zakresie na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. Liczba miejsc wynosiła 37, a koszt osobodnia 17,70 zł. (dowód: akta kontroli str. 144-163)

Dnia 2 lipca 2012 r. MOPR zawarł umowę z *Kołem Kieleckim* na prowadzenie noclegowni w Kielcach przy ulicy Żeromskiego 36a w okresie od 1 lipca 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. Noclegownia zapewniała 20 miejsc dla osób bezdomnych w godzinach od 19⁰⁰ do 8⁰⁰. W noclegowni bezdomny miał otrzymać nocleg, środki czystości i higieny osobistej, leki, odzież, artykuły pierwszej potrzeby oraz posiłek rano i wieczorem. Koszt osobodnia ustalono na 15,00 zł.

Dnia 31 grudnia 2012 r. strony podpisały nową umowę obowiązującą w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. zakres umowy ani cena osobodnia nie uległy zmianie (dowód: akta kontroli str. 184-203)

Dnia 8 grudnia 2011 r. MOPR zawarł umowę z *Kołem Kieleckim* na prowadzenie ogrzewalni w Kielcach przy ulicy Żeromskiego 36a w okresie od 15 października 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. Ogrzewalnia zapewniała 20 miejsc dla osób bezdomnych i funkcjonowała w godzinach od 18⁰⁰ do 7⁰⁰. Ogrzewalnia miała zapewnić m.in. nocleg, środki czystości i higieny osobistej, leki, odzież, artykuły pierwszej potrzeby oraz pieczywo i gorącą herbatę. Koszt osobodnia ustalono na 8,00 zł.

Na podstawie umów zawartych w późniejszym terminie *Koło Kieleckie* świadczyło usługi w zakresie ogrzewalni w następujących okresach: od 15 października do 31 grudnia 2012 r., od 1 stycznia do 30 kwietnia 2013 r. oraz od 1 października do 31 grudnia 2013 r. Zakres usług i nie uległ zmianie, natomiast w okresie od 1 stycznia do 30 kwietnia cena osobodnia wynosiła 8,45 zł. (dowód: akta kontroli str. 204-223)

Dnia 20 grudnia 2011 r. MOPR zawarł umowę z Fundacją Gospodarczą Św. Brata Alberta w Kielcach (*Fundacja*) na prowadzenie schroniska dla bezdomnych mężczyzn w Kielcach przy ulicy Siennej 5. *Fundacja* zobowiązał się do zapewnienia 84 miejsc dla bezdomnych mężczyzn całodobowo w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. W schronisku bezdomny miał mieć zapewniony całodobowy pobyt, całodzienne wyżywienie, podstawowe środki higieny osobistej (mydło, szampon, proszek do prania, ręczniki, papier toaletowy i bieliznę pościelową) oraz w miarę posiadanych możliwości i środków bieliznę osobistą i odzież. Koszt osobodnia ustalono na 18,00 zł.

Dnia 31 grudnia 2012 r. strony zawarły umowę w wyżej opisanym zakresie na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. Zmianie uległa jedynie cena, która wynosiła 20,00 zł za osobodzień. (dowód: akta kontroli str. 164-173)

Dnia 20 grudnia 2011 r. MOPR zawarł umowę z Caritasem Diecezji Kieleckiej w Kielcach na prowadzenie schroniska dla bezdomnych kobiet w Kielcach przy ulicy Urzędniczej 7b. Zleceniobiorca zobowiązał się do zapewnienia 25 miejsc, w tym 15 dla osób dorosłych i 10 dla dzieci, całodobowo w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. W schronisku bezdomny miał mieć zapewniony nocleg, środki czystości i higieny osobistej, odzież, artykuły pierwszej potrzeby oraz całodzienne wyżywienie. Koszt osobodnia ustalono na 18,00 zł dla osoby dorosłej i 16,00 zł dla dziecka. Dnia 31 grudnia 2012 r. strony zawarły nową umowę na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. Liczba miejsc w schronisku od 1 stycznia 2013 r. wzrosła do 28, w tym 18 dla osób dorosłych i 10 dla dzieci. Cenę ustalono na 18,00 zł za osobodzień bez względu na wiek. (dowód: akta kontroli str. 174-183)

Prezydent Miasta Kielce umową z dnia 27 stycznia 2012 r. zlecił, w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁹, Stowarzyszeniu Arka Nadziei realizację zadania publicznego pod nazwą *Prowadzenie świetlicy dziennego pobytu i łaźni dla osób bezdomnych – mieszkańców gminy Kielce* w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. Na realizację zadania Stowarzyszenie otrzymało dotacje w wysokości 110.300 zł¹⁰. Do głównych zadań świetlicy należało:

- prowadzenie łaźni i pralni;
- zapewnienie miejsca, w którym osoby bezdomne będą mogły bezpiecznie spędzić dzień, uzyskać wsparcie, pomoc w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej i informacje o dostępnych formach pomocy;
- profilaktyka zdrowotna wśród osób bezdomnych;
- aktywizacja osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością do podejmowania działań zmierzających do usamodzielnienia się;
- prowadzenie warsztatów profilaktycznych i edukacyjnych (m.in. trening asertywności, umiejętności radzenia sobie z problemami emocjonalnymi, warsztaty komunikacji interpersonalnej, rozwijanie zdolności manualnych);
- organizacja spotkań okolicznościowych (Boże Narodzenie, Wielkanoc, spotkania integracyjne).

⁹ Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536

¹⁰ Pierwotnie 90.300 zł oraz na podstawie aneksu z dnia 22 października 2012 r. – 20.000 zł

Świetlica *Przystań* znajdowała się w Kielcach przy ulicy Ogrodowej 3 i miała być czynna w godzinach od 7⁰⁰ do 18⁰⁰. W świetlicy miała być cały czas dostępna gorąca herbata (kawa zbożowa) oraz w miarę możliwości suchy prowiant.

Dnia 14 lutego 2013 r. Miasto Kielce reprezentowane przez Prezydenta Miasta zawarł ze Stowarzyszeniem Arka Nadziei umowę o wsparcie realizacji zadania publicznego pod nazwą *Prowadzenie na terenie miasta Kielce placówek świadczących pomoc potrzebującym w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej* w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2015 r. Na realizację zadania Stowarzyszenie otrzymało dotacje w wysokości 120.000 zł¹¹. Główne zadania świetlicy nie uległy zmianie w stosunku do 2012 r.

Za lata 2012-2013 oferty, umowy i sprawozdania z prowadzenia Świetlicy *Przystań* zostały sporządzone według wzorów stanowiących załączniki do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania¹². Otrzymane środki w latach 2012-2013 zostały wykorzystane w całości. (dowód: akta kontroli str. 236-275, 309-329)

Szczegółową analizą objęto umowy zawarte z Kołem Kieleckim Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Kielcach na prowadzenie schroniska i noclegowni w latach 2012–2013. Każdorazowo podpisanie umowy było poprzedzone złożeniem oferty na świadczenie usług w zakresie pomocy społecznej dotyczących udzielania schronienia dla osób bezdomnym. Ww. umowach wskazano, że zleceniobiorca przyjmuje do realizacji zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym, polegające na udzieleniu schronienia osobom tego pozbawionym (art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej). MOPR zobowiązał się do finansowania kosztów schronienia tym osobom bezdomnym, których miejscem zameldowania jest gmina Kielce, a także tym, których ostatnim miejscem zameldowania była gmina Kielce (art. 101 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej). Decyzję o umieszczeniu osoby bezdomnej w schronisku lub noclegowni wydaje Dyrektor MOPR lub pracownik MOPR na podstawie pisemnego upoważnienia Prezydenta Miasta Kielce do wydawania decyzji administracyjnych. Decyzja wydawana jest na wniosek osoby zainteresowanej wraz z pisemnym zobowiązaniem się do przestrzegania regulaminu miejsca schronienia oraz po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego (rodzinnego) przeprowadzonego zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego¹³. Wywiad środowiskowy miał być przeprowadzany przez pracownika socjalnego w schronisku lub noclegowni. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Kierownik miejsca schronienia w uzgodnieniu z Dyrektorem MOPR lub inną upoważnioną osobą, podejmuje decyzje o tymczasowym pobycie osoby z poza Kielc w miejscu schronienia. Zleceniobiorca niezwłocznie podejmuje czynności zmierzające do ustalenia możliwości powrotu osoby na teren gminy jej aktualnego bądź ostatniego miejsca zameldowania na pobyt stały, jak również refundacji kosztów udzielonego schronienia. Odpowiedzialnym za wykonanie decyzji o przyjęciu do schroniska lub noclegowni jest zleceniobiorca. Należność za udzielone schronienie miała być przekazywana po zakończeniu miesiąca na podstawie faktury oraz imiennego wykazu klientów z terenu gminy Kielce uwzględniającego liczbę osobodni, zawierającego podpis klienta na potwierdzenie pobytu w placówce. W przypadku braku możliwości uzyskania od klienta podpisu potwierdzającego pobyt w placówce, w wyjątkowych przypadkach winna być dokonana stosowna adnotacja na powyższą

¹¹ Pierwotnie 111.000 zł oraz na podstawie aneksu z dnia 18 listopada 2013 r. – 9.000 zł

¹² Dz. U. z 2011 r. Nr 6 poz. 25

¹³ Dz. U. z 2012 r., poz. 712

okoliczność przez zleceniobiorcę. W umowach nie zawarto łącznej wartości zamówionych usług, liczby osób jakie zamierzano umieszczać oraz terminu płatności za wykonane usługi. (dowód: akta kontroli str. 144-163, 184-203, 433-434)

Dyrektor Marek Scelina wyjaśnił m.in., że *nie określono całkowitej wartości umów oraz liczby osób, które zamierzano umieścić w placówkach, ponieważ nie da się tego przewidzieć. Zawarcie tych danych w umowach rodziłoby po stronie MOPR zobowiązania finansowe oraz konieczność skierowania do placówek określonej liczby klientów. Należy podkreślić, że osoba bezdomna, składając wniosek o przyznanie zasiłku celowego na pokrycie kosztów pobytu w placówce, ma prawo określić typ placówki oraz miejscowość jej położenia. Nie zawarto terminów płatności za wykonane usługi określając jedynie tryb kierowania klientów do placówek, tj. w oparciu o decyzję administracyjną poprzedzoną przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego i skompletowaniem dokumentów, biorąc pod uwagę specyfikę pracy z osobami bezdomnymi, ich sytuację życiową i zdrowotną.* (dowód: akta kontroli str. 474)

Badaniem objęto 40 płatności (po 20 z lat 2012 i 2013) zrealizowanych przez MOPR na rzecz Koła Kieleckiego Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Kielcach za usługi świadczone w schronisku i noclegowni. W 2012 r. dziewięć na 20 badanych płatności zrealizowano po ponad 30 dniach od wpływu noty obciążającej do MOPR, w tym w osiem w terminie do 60 dni i w jednym przypadku po 107 dniach. W 2013 r. w trzech na 20 badanych przypadków, przelewy zostały wykonane po ponad 30 dniach od daty wpływu do MOPR noty obciążającej (44, 46 i 70 dni), a w dwóch przypadkach brak było daty wpływu na notach. (dowód: akta kontroli str. 276-284)

Dyrektor MOPR wyjaśnił m.in., że koszty pobytu osób bezdomnych pokrywane są w formie zasiłków celów przyznawanych dla indywidualnych osób, na ich wnioski, po przeprowadzeniu i zakończeniu postępowania administracyjnego. Po wypłynięciu not księgowych pracownicy socjalni przeprowadzają w ciągu 14 dni rodzinny wywiad środowiskowy¹⁴, kompletują niezbędną dokumentację, a następnie wydawana jest decyzja administracyjna z zachowaniem terminów kpa. Następnie oryginały not księgowych wraz z pismami przewodnimi, po sprawdzeniu pod względem merytorycznym, zatwierdzeniu przez dyrektora i głównego księgowego przekazywane są do realizacji, tj. dokonania przelewu. W trzech przypadkach opóźnienia spowodowane były brakiem możliwości nawiązania kontaktu z klientami, w jednym zmianą miejsca pobytu. Natomiast w jednym przypadku opóźnienie było spowodowane zbyt późnym przekazaniem pisma o dokonanie przelewu z Działu ds. Bezdomności do Działu Finansowo-Księgowego. (dowód: akta kontroli str. 474-475)

W wyniku badania 20 decyzji (po 10 z lat 2012 i 2013) dotyczących przyznania miejsca w schronisku, noclegowni lub ogrzewalni prowadzonej przez Koło Kieleckiego Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Kielcach, stwierdzono, że decyzje wydawane były w terminie od 3 do 31 dni od daty złożenia wniosku o przyznanie miejsca. Spośród badanych decyzji, w terminie do 14 dni wydano 18 decyzji, a pozostałe dwie odpowiednio po 15 i 31 dniach. W czterech spośród 20 badanych postępowań brak było potwierdzenia doręczenia decyzji. (dowód: akta kontroli str. 376)

Dyrektor Marek Scelina wyjaśnił, że *w jednym przypadku na decyzji MOPR/8121/8979/1/2012 widnieje podpis klienta, jednak bez daty odbioru, co uznaję za przeoczenie ze strony pracownika przekazującego decyzję. W odniesieniu do pozostałych decyzji należy domniemywać, że zostały wysłane bez potwierdzenia*

¹⁴ §2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego

odbioru lub wydane osobiście klientom bez pokwitowania. Z analizy akt klientów, których te decyzje dotyczyły, nie wynika, by nie mieli świadomości, że pomoc im została udzielona. (dowód: akta kontroli str. 475)

W latach 2012 – 2013 pracownicy MOPR przeprowadzili 87 odwiedzin schronisk, noclegowni, ogrzewalni i świetlicy, w tym 17 odwiedzin schroniska i 11 noclegowni położonych przy ulicy Żeromskiego 36a. Sprawozdania z odwiedzin zawierały krótki opis miejsca schronienia, liczbę osób bezdomnych przebywających podczas odwiedzin, jadłospis i uwagi zgłaszane przez klientów placówki. W przypadku 12 z 87 odwiedzin sformułowano uwagi co do warunków panujących w schroniskach. Uwagi dotyczyły dwóch obiektów. W przypadku noclegowni położonej w Kielcach przy ulicy Żeromskiego 36a pracownicy MOPR wskazywali, że ściany są zniszczone oraz słabo funkcjonuje wentylacja. Odnotowano również, że wentylację poprawiono oraz wymieniono drzwi zgodnie z zaleceniami Straży Pożarnej. Uwagi odnośnie funkcjonowania Świetlicy *Przystań* dotyczył braku podstawowych środków opatrunkowych, dezynfekcyjnych i higienicznych, nieczynnego pisuaru, braku światła w toalecie, utrudnionego dostępu do sanitariatów, słabego ogrzewania, braku możliwości korzystania z kuchni i komputera oraz korzystania z telewizji tylko w godzinach 15–17. Późniejsze wizytacje nie stwierdziły nieprawidłowości. (dowód: akta kontroli str. 285-291, 377-379)

5. Pomoc i wsparcie dla osób bezdomnych.

5.1. Pomoc i wsparcie o charakterze doraźnym.

W 2011 r. pracownicy Działu ds. Bezdomności objęli różnymi formami pomocy 406 środowisk osób bezdomnych (506 osób bezdomnych). W 2012 r. z pomocy skorzystało 481 środowisk (526 osób) dotkniętych bezdomnością, a w 2013 r. 639 środowisk (710 osób). W powyższych latach z pomocy MOPR skorzystało odpowiednio 117, 146 i 205 osób bezdomnych, których ostatnim miejscem zamieszkania nie była gmina Kielce. (dowód: akta kontroli str. 338-339, 350, 363, 380)

Dyrektor Marek Scelina wyjaśnił, m.in., że wszyscy bezdomni klienci pomocy społecznej, niezależnie od tego skąd pochodzą, traktowani są na równi. Różni się jedynie sposób prowadzenia postępowania administracyjnego podyktowany koniecznością stosowania przepisów kodeksu postępowania administracyjnego (art. 19-20) oraz ustawy o pomocy społecznej (art. 101). W przypadku pomocy społecznej dla osób bezdomnych spoza Kielc, na którą wystawia decyzje MOPR (obiady barowe, żywienie dzieci, zasiłki celowe w sytuacjach niecierpiących zwłoki, pokrycie kosztów pobytu w Punkcie Pomocy Doraźnej PPD), sporządzany był wywiad środowiskowy, wydawano decyzję administracyjną, a następnie pismo do właściwego ośrodka opieki społecznej z prośbą o refundację i notą obciążeniową. Natomiast w przypadku udzielania pomocy społecznej, na którą decyzje administracyjną wydaje właściwy ośrodek pomocy społecznej (OPS), inny niż MOPR (pomoc finansowa, schronienie), Ośrodek informuje telefonicznie właściwy OPS, sporządza wywiad środowiskowy i przekazuje sprawę zgodnie z właściwością miejscową. (dowód: akta kontroli str. 295-296)

Na podstawie umów zawartych 20 grudnia 2011 r. i 21 grudnia 2012 r. pomiędzy MOPR a konsorcjum „Smaczne Posiłki”, którego liderem była Powszechna Spółdzielnia Spożywców „Społem” z siedzibą w Kielcach przy ulicy Św. Leonarda 6, klientom Ośrodka wydawane były gorące posiłki w 2012 r. w 11 lokalach gastronomicznych, a w 2013 r. – 12. Klienci MOPR spożywali posiłki na miejscu w lokalach, na podstawie posiadanych abonamentów. Posiłki były wydawane

w formie obiadu dwudaniowego lub zupy regeneracyjnej z wkladką. Umowy zabraniały wydawania w ramach abonamentów surowców nieprzetworzonych, które nie podlegały obróbce mechanicznej lub termicznej. Zgodnie z umowami koszty posiłków jakie ponosił MOPR wynosiły za obiad dwudaniowy w 2012 r. – 6,87 zł, a w 2013 r. – 7,00 zł, natomiast za zupę regeneracyjną z wkladką w 2012 r. – 3,35 zł, a w 2013 r. – 3,50 zł. W 2011 r. 184 osobom bezdomnym wydano łącznie 26.494 gorących posiłków, w 2012 r. 124 osobom – 38.797 posiłków, a w 2013 r. 319 bezdomnym – 51.758 posiłków. (dowód: akta kontroli str. 299-303, 351, 364, 381)

W latach 2012-2013 MOPR przeprowadził 236 wizytacji zakładów gastronomicznych wydających posiłki klientom Ośrodka. Pracownicy MOPR w sporządzonych protokołach podawali informacje dotyczące jadłospisu, przestrzegania umowy na wydawanie posiłków oraz stanu czystości. Badaniem objęto 20 losowo wybranych protokołów z przeprowadzonych wizytacji, spośród których trzy zawierały uwagi dotyczące funkcjonowania wizytowanych lokali gastronomicznych. W jednym przypadku wskazano, że pracownik wydający posiłki nie posiadał fartucha. W jadalni „Bocian” w dniu 19 kwietnia 2013 r. stwierdzono, że obiady są nie smaczne, składniki są nie świeże, a z okienka do zwrotu naczyń wystaje góra brudnych talerzy z dużą ilością niezjedzonych posiłków. Natomiast w stołówce zakładowej przy ulicy Jagiellońskiej pracownicy MOPR zauważyli wydawanie zamiast obiadów produktów takich jak: serki homogenizowane, kawa, napoje oraz inne artykuły spożywcze. Pismem MOPR-Usl/157/2012 z dnia 9 sierpnia 2012 r. Ośrodek wezwał stołówkę do zaprzestania wydawania produktów spożywczych (niezgodnego z umową) oraz zagroził rozwiązaniem umowy. (dowód: akta kontroli str. 304-306)

W 2011 r. MOPR pokrył koszty schronienia 345 osób bezdomnych, w 2012 r. – 180 osób, a w 2013 – 219. Ponadto, w powyższych latach MOPR, umieścił w domach pomocy społecznej odpowiednio 9, 6 i 9 osób bezdomnych.

Ze świetlicy *Przystań* w 2012 r. skorzystało 297 osób bezdomnych, a w 2013 r. 294 osoby. W ramach świetlicy osoby bezdomne korzystały z łaźni, pralni, spędzały czas w ciepłym i bezpiecznym miejscu. Na świetlicy podejmowane były działania z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej poprzez indywidualne rozmowy z bezdomnymi. Odbywały się spotkania integracyjno-terapeutyczne, m.in. spotkania z przedstawicielami kościoła ewangelicko-metodycznego, w trakcie których bezdomni otrzymywali poczęstunek. Na świetlicy dyżurowała pielęgniarka. (dowód: akta kontroli str. 307-313, 321-324)

Dział ds. Bezdomności w 2011 r. wydał skierowania do magazynu MOPR, PCK, Caritasu dla 91 bezdomnych potrzebujących odzieży, obuwia itp., w tym 33 osobom bezdomnym odzież lub obuwie wydano w MOPR. W 2012 r. odpowiednio skierowania wydano 254 osobom bezdomnym, w tym w magazynie MOPR wydano odzież i obuwie 84 osobom. Natomiast w 2013 r. skierowania wydano 245 osobom, z tego w magazynie MOPR wydano odzież i obuwie 85 bezdomnym.

MOPR udzielał pomocy w formie środków higienicznych osobom bezdomnym, poprzez skierowanie do łaźni i pralni. W 2011 r. skierowano 132 osoby do łaźni i 93 do pralni, w 2012 r. odpowiednio 61 i 77 osób, a w 2013 r. – 93 i 75 osób.

Ośrodek udzielał osobom bezdomnym pomocy w zakresie ochrony zdrowia m.in. poprzez skontaktowanie bezdomnego z lekarzem, pielęgniarką lub pomocy w przeprowadzeniu badań specjalistycznych. W 2011 r. skontaktowano z lekarzem, pielęgniarką 22 osoby, a 9 udzielono pomocy w badaniach specjalistycznych,

w 2012 r. odpowiednio 51 i 21 osobom, a w 2013 r. – 73 i 34. (dowód: akta kontroli str. 339-344, 351-356, 363-369)

5.2. Pomoc na rzecz integracji osób bezdomnych ze społeczeństwem oraz wyjścia z bezdomności.

Zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu miasta Kielce (*Zasady*) zostały określone w uchwale Nr XXXI/723/2008 Rady Miejskiej w Kielcach z 18 grudnia 2008 r. W § 14 *Zasad* określono kryteria wyboru osób, którym przysługuje pierwszeństwo zawarcia umowy najmu lokalu (m.in. z tytułu bezdomności). Zgodnie z § 16 ust. 5 wnioski o najem lokalu podlegają rozpatrzeniu według zasad i w przypadkach określonych w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego¹⁵ oraz cytowanej uchwale z uwzględnieniem kryterium dochodowego, warunków zamieszkania, kryterium wyboru osób oraz uwarunkowań określonych w cytowanej uchwale. Prezydent Miasta powołuje Komisję Mieszkaniową (§ 17), która opiniuje listy osób zakwalifikowanych do otrzymania mieszkania oraz uczestniczy w rozpatrywaniu odwołań. W skład Komisji Mieszkaniowej wchodzi m.in. zastępca dyrektora MOPR Anna Gromska i kierownik Działu Opieki i Wychowania MOPR Dorota Ławniczak.

W latach 2011–2013 osobom bezdomnym przyznano 28 lokali mieszkaniowych, w tym w 2011 r. – 8 lokali mieszkalnych, w 2012 r. – 6 lokali mieszkalnych i w 2013 r. – 14. (dowód: akta kontroli str. 382-392)

MOPR nie objął żadnego bezdomnego indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności, polegającym na wspieraniu osoby bezdomnej w rozwiązywaniu jej problemów życiowych, w szczególności rodzinnych i mieszkaniowych oraz pomocy w uzyskaniu zatrudnienia, o którym mowa w art. 49 ustawy o pomocy społecznej.

Opracowywanie i pomoc w realizacji indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności było jednym z kierunków w ramach celu operacyjnego Systemu wsparcia na rzecz osób bezdomnych *Strategii rozwiązywania problemów społecznych miasta Kielce* na lata 2005 – 2013. (dowód: akta kontroli str. 14, 298)

Dyrektor Marek Scelina wyjaśnił że *MOPR nie obejmował osób bezdomnych indywidualnymi programami wychodzenia z bezdomności (IPWB) w latach 2012-2013. W tym czasie MOPR realizował pilotażowy partnerski projekt pn. Wdrażanie Gminnego Modelu Wychodzenia z Bezdomności, w którym założono, że narzędziem do prowadzenia pracy socjalnej i innych działań zmierzających do usamodzielniania bezdomnych klientów będzie kontrakt socjalny. IPWB były zawierane we wcześniejszym okresie.* (dowód: akta kontroli str. 294-295)

W 2011 r. MOPR zawarł 16 kontraktów z bezdomnymi, w 2012 r. – 73 kontrakty, a w 2013 r. – 13. W wyniku działań podjętych w ramach zawartych kontraktów socjalnych w 2012 r. usamodzielniono się 12 osób, a w 2013 r. – 11. W wyniku realizacji kontraktów pracę podjęło po cztery osoby w 2012 r. i 2013 r.

Liczba osób bezdomnych usamodzielnionych wyniosła w 2012 r. 16 osób, a w 2013 r. – 71. (dowód: akta kontroli str. 330, 344, 356, 369)

W MOPR nie opracowano w formie pisemnej zasad i form udzielania pomocy prawnej, doradztwa w sprawach lokalowych, meldunkowych, współdziałania z poradniami uzależnień, udzielania pomocy psychologicznej oraz organizowania zajęć terapeutycznych, mających na celu integrację ze społeczeństwem. (dowód: akta kontroli str. 298)

¹⁵ Dz. U. z 2014 r. poz. 150

Dyrektor Marek Scelina wyjaśnił, że zakres tej formy pomocy określony jest w art. 46 ustawy o pomocy społecznej, a wykaz stanowisk, komórek organizacyjnych MOPR wraz z opisem zadań z obszaru poradnictwa specjalistycznego zawarty został w Regulaminie organizacyjnym Ośrodka, np.

- konsultant prawnik (zatrudnienie na umowę zlecenie) przyjmuje interesantów w każdy poniedziałek i czwartek w godz. 16-18³⁰ (5 godz. w tygodniu). W sekretariacie MOPR przy ul. Studziennej 2 można zapisać się na konkretną datę do prawnika (robią to sami klienci osobiście lub telefonicznie bądź za pośrednictwem pracowników socjalnych),
- 3 terapeutów ds. uzależnień świadczy prace na rzecz osób bezdomnych w Ośrodku Interwencyjno-Terapeutycznym MOPR oraz Dziale ds. Bezdomności - prowadzą konsultacje i grupy motywacyjno-edukacyjne;
- konsultanci psychologowie, pedagodzy, terapeuci ds. uzależnień zatrudnieni w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, w Dziale Opieki i Wychowania oraz w Klubie Integracji Społecznej udzielają - w miarę zgłaszanych potrzeb - poradnictwa specjalistycznego (pracownik socjalny telefonicznie ustala termin wizyty z konsultantem i przekazuje te informacje klientowi; do KIS można zgłaszać się samemu w godzinach pracy Ośrodka lub zostać zgłoszonym - przez pracownika socjalnego - do udziału w zajęciach odbywających się cyklicznie przez cały rok).

Dyrektor uzupełnił, że klienci kierowani są do placówek świadczących poradnictwo specjalistyczne na terenie miasta. Przyjmowani są tam na zasadach ogólnych ustalonych dla wszystkich zgłaszających się, niezależnie od tego czy są osobami bezdomnymi czy nie. Pracownicy socjalni przekazują informacje klientom o dostępnych formach wsparcia, adresach, telefonach, bądź sami umawiają klientów telefonicznie na konkretny termin do specjalisty. MOPR corocznie - od 2007 r. - podpisuje porozumienie na kierowanie klientów do udziału w Klubie Integracji Społecznej Świętokrzyskiego Klubu Abstynenta RAJ, gdzie świadczone jest poradnictwo socjalne, prawne i zawodowe, prowadzone są warsztaty terapeutyczno-edukacyjne dla osób uzależnionych, organizowane są imprezy integracyjne. (dowód: akta kontroli str. 296-297)

W 2011 r. osoby bezdomne skorzystały z 12 konsultacji prawnych, 75 konsultacji z terapeutą ds. uzależnień oraz czterokrotnie uzyskały wsparcie w postaci pomocy psychologicznej. W 2012 r. z konsultacji prawnych skorzystało 39 osób bezdomnych, z konsultacji terapeuty ds. uzależnień 175 osób, a do skorzystania z pomocy psychologa odesłano 20 osób. W 2013 r. z konsultacji prawnika skorzystało 55 osób bezdomnych, terapeutę ds. uzależnień odwiedziło 311, a do psychologa skierowano 110 osób. (dowód: akta kontroli str. 343-344, 355-356, 368-369)

W ramach prac motywacyjnych z osobą bezdomną, jako osobą bezrobotną w 2012 r. przeprowadzono 51 rozmów motywujących do udziału w kursach organizowanych przez Klub Integracji Społecznej (KIS) oraz Miejski Urząd Pracy w Kielcach (MUP) oraz szkoleniach organizowanych ze środków unii europejskiej. Do doradcy zawodowego skierowano 21 osób. Natomiast w 2013 r. 98 osób motywowano do udziału w kursach i szkoleniach, a 239 skierowano do doradcy zawodowego.

Rada Miasta Kielce uchwaliła na lata 2012-2013 *Roczne plany potrzeb Gminy Kielce w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych*¹⁶. Do prac społecznie użytecznych miały być kierowane osoby bezrobotne, bez prawa do zasiłku,

¹⁶ Uchwała nr XXIII/490/2012 z dnia 9 lutego 2012 i uchwała nr XXXIX/715/2013 z dnia 10 stycznia 2013 r.

korzystające ze świadczeń opieki społecznej. Prace te miały być wykonywane w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. Bezrobotny miał uzyskać świadczenie w wysokości 7,30 zł w 2012 r. i 7,70 zł w 2013 r. W 2012 r. gmina Kielce planowała skierować 120 osób do prac w wymiarze 20.352 godzin, a w 2013 r. 150 osób do prac w wymiarze 31.200 godzin. Do prac społecznie użytecznych skierowano w 2012 r. 51 osób bezdomnych, a w 2013 r. – 7. (dowód: akta kontroli str. 343-344, 355-356, 368-369, 393-408)

Zgodnie z informacją przekazaną przez MUP w latach 2011-2013 zatrudnienie uzyskała odpowiednio jedna, trzy i 21 osób bezdomnych. Natomiast Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach (PUP) poinformował, że w 2011 r. pracę podjęło 89 osób, a siedem podjęło własną działalność gospodarczą, w 2012 r. pracę podjęły 84 osoby, a 33 podjęły własną działalność gospodarczą, w 2013 r. pracę podjęło 119 osób, a 25 rozpoczęło prowadzenie własnej działalności gospodarczej. (dowód: akta kontroli str. 409-412)

5.3. Działania prewencyjne podejmowane przez MOPR oraz informowanie o możliwościach uzyskania pomocy przez osoby bezdomne

MOPR w badanym okresie rozpowszechniał informacje o możliwościach uzyskania pomocy przez osoby bezdomne. Na stronie internetowej www.mopr.kielce.pl znajdowała się informacja o numerach telefonów i godzinach pracy Działu ds. Bezdomności, wykaz placówek świadczących wsparcie dla osób bezdomnych (schroniska, noclegownie, ogrzewalnia i świetlica dzienna) oraz informacje o funkcjonowaniu Klubu Integracji Społecznej. Na tablicach informacyjnych w głównej siedzibie MOPR przy ulicy Studziennej 2 oraz w Dziale ds. Bezdomności przy ulicy Urzędniczej 3 znajdowały się plakaty zawierające dane adresowe miejsc schronienia dla osób bezdomnych w okresie zimy 2013-2014. Plakaty MOPR otrzymał od Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego.

MOPR w ramach realizacji programu pn. *Pilotażowe wdrożenia standardów usług w zakresie bezdomności i przetestowanie Modelu Gminnego Standardu Wychodzenia z Bezdomności* opracował i wydrukował ulotki dla osób bezdomnych. Ulotki zawierały dane adresowe wraz z numerami telefonów MOPR, Działu ds. Bezdomności, Ośrodka Interwencyjno-Terapeutycznego, świetlicy *Przystań*, schronisk, noclegowni i ogrzewalni. W ulotce podane były numery telefonów komórkowych trzech streetworkerów. W ulotce zapewniano bezdomnych, że zostanie udzielona im pomoc w uzyskaniu schronienia, jedzenia, odzieży, łaźni, załatwieniu formalności urzędowych oraz ułatwieniu kontaktu z lekarzem.

W ramach realizacji ww. programu pracownicy MOPR prowadzili pogadanki w szkołach ponadgimnazjalnych dotyczące problemów bezdomności, sposobu zachowania się wobec osób bezdomnych, wskazania przyczyn bezdomności oraz przestrzegania przed działaniami, które mogą skutkować bezdomnością.

Corocznie MOPR wystosowuje prośbę do lokalnych mediów o umieszczenie informacji dla osób bezdomnych o możliwości skorzystania z pomocy wraz z apelem do mieszkańców Kielc, by każdy przypadek, osoby czy rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji zgłaszali do służb społecznych. (dowód: akta kontroli str. 131-132, 298, 466-471)

6. Wielkość wydatków przeznaczanych na pomoc osobom bezdomnym.

W planach finansowych MOPR na lata 2011 – 2013 nie wyodrębniono środków na rzecz osób bezdomnych. Zaplanowane świadczenia wydatkowane były w ramach poszczególnych zadań pomocy społecznej, których odbiorcami, oprócz osób

bezdolnych, byli również inni beneficjenci Ośrodka. Jedyne wyodrębnione w planie finansowym środki odnosiły się do kosztów działalności Ośrodka Interwencyjno – Terapeutycznego oraz dodatkowo w latach 2012 – 2013 do kosztów realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (POKL) „Pilotażowe wdrożenie standardów usług w zakresie bezdomności i przetestowania Modelu Gminnego Standardu Wychodzenia z Bezdomności przez Kieleckie Partnerstwo Lokalne”.

Wydatki MOPR na pomoc osobom bezdomnym w poszczególnych latach wyniosły:

- w 2011 r. – 3.589,7 tys. zł, co stanowiło 1,99% wydatków Ośrodka ogółem i 2,87% wydatków na pomoc społeczną;
- w 2012 r. – 3.448,5 tys. zł, co stanowiło 1,80% wydatków Ośrodka ogółem i 2,75% wydatków na pomoc społeczną;
- w 2013 r. – 4.133,0 tys. zł, co stanowiło 2,10% wydatków Ośrodka ogółem i 3,44% wydatków na pomoc społeczną. (dowód: akta kontroli str. 331-337)

MOPR wydatkował środki na następujące formy pomocy dla bezdomnych:

- pokrycie kosztów schronienia w noclegowniach, odpowiednio w 2011 r. – 568,9 tys. zł, w 2012 r. – 580,9 tys. zł i w 2013 r. – 666,0 tys. zł (tj. 34,8%, 34,7%, 30,8% wydatków na osoby bezdomne ogółem w poszczególnych latach);
- zasiłki stałe w 2011 r. – 297,9 tys. zł, w 2012 r. – 331,8 tys. zł, a w 2013 r. – 417,9 tys. zł (tj. 18,2%, 19,8%, 19,3%);
- obiady barowe w 2011 r. – 284,0 tys. zł, w 2012 r. – 326,2 tys. zł i w 2013 r. – 424,4 tys. zł (tj. 17,4%, 19,5% i 19,6%);
- zasiłki okresowe w 2011 r. – 241,3 tys. zł, w 2012 r. – 285,3 tys. zł, a w 2013 r. – 425,2 tys. zł (tj. 14,8%, 17,0%, 19,7%);
- środki przekazywane za pobyt w domu pomocy społecznej¹⁷ w 2011 r. – 155,2 tys. zł, w 2012 r. – 63,1 tys. zł, a w 2013 r. – 136,1 tys. zł (tj. 9,5%, 3,8%, 6,3%);
- świadczenia pieniężne na posiłki lub żywność w 2011 r. – 31,6 tys. zł, w 2012 r. – 18,7 tys. zł, a w 2013 r. – 13,3 tys. zł (tj. 1,9%, 1,1%, 0,6%);
- składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2011 r. – 26,4 tys. zł, w 2012 r. – 30,1 tys. zł i w 2013 r. – 39,0 tys. zł (tj. 1,6%, 1,8%, 1,8%);
- zasiłki celowe (m.in. zakup żywności, leków, ubrań i opału) w 2011 r. – 18,0 tys. zł, w 2012 r. – 21,9 tys. zł i w 2013 r. – 24,6 tys. zł (tj. 1,1%, 1,3% i 1,1%);
- inne¹⁸ w 2011 r. – 11,6 tys. zł, w 2012 r. – 17,5 tys. zł i w 2013 r. – 17,3 tys. zł (tj. 0,7%, 1,0% i 0,8%). (dowód: akta kontroli str. 307-308)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niewykazaniu w sprawozdaniu z działalności MOPR za 2012 r. potrzeb dotyczących pomocy społecznej, co naruszało wymogi art.110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej. (dowód: akta kontroli str. 4)

Dyrektor MOPR Marek Scelina wyjaśnił że: *sprawozdanie z działalności Ośrodka za 2012 r. składał osobiście na posiedzeniu Rady Miasta Kielc w dniu 25 czerwca 2013 r. Wówczas, omawiając poszczególne obszary działalności MOPR w 2012 r. - przedstawiłem również - w formie ustnej potrzeby w zakresie pomocy społecznej.* (dowód: akta kontroli str. 294)

¹⁷ Dotyczy osób, które w chwili wydania decyzji były bezdomne; wykazano koszt w roku skierowania bezdomnego.

¹⁸ Pomoc rzeczowa, rehabilitacja fizyczna, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze i zasiłki celowe w formie biletu kredytowanego.

Powyższe wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ w protokole Nr XLVIII/2013 z sesji Rady Miasta Kielce w dniu 27 czerwca 2013 r. (brak protokołu z dnia 25 czerwca 2013 r.) odnotowano, że na sesji nie omawiano *Sprawozdania z działalności Ośrodka za 2012 r.* przed jego przyjęciem, również żaden z radnych nie miał pytań w tym zakresie. (dowód: akta kontroli str. 298)

Wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej powinien być sporządzony w formie pisemnej.

Uwaga dotycząca badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że zbyt późne przekazywanie płatności za pobyt osób bezdomnych w miejscach schronienia (schroniska, noclegownie, ogrzewalnie) może mieć wpływ na zachowanie płynności finansowej przez prowadzących te miejsca, a w konsekwencji prowadzić do pogorszenia warunków w jakich przebywają bezdomni. Zdaniem NIK wskazanym byłoby określenie terminów płatności za pobyt osób bezdomnych w miejscach schronienia w umowach zawartych przez MOPR na prowadzenie miejsc schronienia.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność skontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

2. Współpraca z instytucjami udzielającymi pomocy osobom bezdomnym.

Opis stanu faktycznego

MOPR zawarł porozumienie (na lata 2012–2013) z Świętokrzyskim Klubem Abstynentów *Raj* w Kielcach. Celem porozumienia było zwiększenie efektywności działań prowadzonych na rzecz osób uzależnionych od alkoholu, bezrobotnych, bezdomnych, nieaktywnych zawodowo, uczestników Klubu Integracji Społecznej (KIS) przy Klubie Abstynentów *Raj*, w tym również korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej. W każdym roku MOPR zobowiązał się do oddelegowania pracowników do prowadzenia zajęć z zakresu poradnictwa prawnego i socjalnego w ramach KIS. Natomiast *Raj* zobowiązał się m.in. do realizacji cyklu trzech szkoleń obejmujących reintegrację społeczną i zawodową, w tym warsztaty terapeutyczno-edukacyjne, zajęcia z zakresu aktywnych form pomocy w znalezieniu zatrudnienia przez uczestników KIS oraz zatrudnienia socjalnego. Szkolenia dla grupy 60 osób w łącznym wymiarze 408 godzin miały być prowadzone przez pracowników MUP, PUP, spółdzielni socjalnych, OHP, MOPR, Stowarzyszenia FRATKAL oraz psychologów. (dowód: akta kontroli str. 435-440)

MOPR zawarł ze Strażą Miejską w Kielcach, Komendą Regionalną Straży Ochrony Kolei w Kielcach, Stowarzyszeniem *Arka Nadziei*, Fundacją Gospodarczą św. Brata Alberta w Kielcach i Świętokrzyskim Zarządem Okręgowym Polskiego Czerwonego Krzyża porozumienia o współpracy dotyczące przeciwdziałania i łagodzenia skutków bezdomności na terenie Miasta Kielce. Współpraca obejmowała:

- monitorowanie sytuacji osób bezdomnych;
- wzajemną pomoc i wspieranie się w działaniach o charakterze interwencyjnym;
- upowszechnianie informacji dotyczących placówek i działań na rzecz bezdomnych;
- przełamywanie stereotypów dotyczących bezdomności;
- aktywizację społeczną i zawodową osób bezdomnych.

MOPR współpracował również z Policją. Streetworkerzy prowadzili wspólne patrole z funkcjonariuszami Policji w celu identyfikacji miejsc i osób bytujących w altankach działkowych. (dowód: akta kontroli str. 429-431, 441-445)

Uchwałą nr XXXI/724/2008 Rady Miejskiej w Kielcach z dnia 18 grudnia 2008 r. przyjęto do realizacji Program Aktywności Lokalnej (PAL) na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dla Miasta Kielce na lata 2009-2013 będący częścią projektu systemowego MOPR pn. *Działania szansą na przyszłość* współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach POKL, Priorytet VII – Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej, Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie. Projekt realizowany był w partnerstwie ze Świętokrzyskim Zespołem Regionalnym Koalicji na rzecz Zdrowia Psychicznego w Kielcach, Stowarzyszeniem Pomocni w Drodze Rafael, Kieleckim Stowarzyszeniem Chorych na Stwardnienie Rozsiane oraz w porozumieniu z Miejskim i Powiatowym Urzędem Pracy w Kielcach. Celem projektu był rozwój nowych form wsparcia indywidualnego i środowiskowego zapewniających dostęp do zatrudnienia i uczestniczenia w życiu społecznym osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. W latach 2012-2013 do programu zgłosiło się pięć osób bezdomnych, z czego jedna zrezygnowała. Pozostałe cztery osoby otrzymały doradztwo zawodowe i psychologiczne oraz ukończyły po jednym z następujących kursów: recepcjonista w hotelu z językiem angielskim i programem recepcyjnym (80 godzin), barman-kelner (100 godzin), cukiernik-piekarz (120 godzin) oraz kurs na prawo jazdy kategorii B (60 godzin). Koszt wsparcia dla ww. czterech osób wyniósł 7.710 zł. (dowód: akta kontroli str. 413-428)

W okresie od marca 2012 r. do sierpnia 2013 r. MOPR realizował projekt pn. *Pilotażowe wdrożenia standardów usług w zakresie bezdomności i przetestowanie Modelu Gminnego Standardu Wychodzenia z Bezdomności przez Kieleckie Partnerstwo Lokalne* w ramach projektu systemowego *Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej*. Projekt był współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach POKL. Wartość projektu wynosiła 890.188 zł. Partnerami projektu byli Koło Kieleckie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta oraz Fundacja Pomost, wybrani w wyniku otwartego naboru. Pilotażem objęte były następujące standardy: mieszkalnictwa i pomocy doraźnej, zdrowia, zatrudnienia i edukacji, pracy socjalnej, partnerstwa lokalnego oraz streetworkingu. W trakcie realizacji projektu przeprowadzono dwie ewaluacje, pierwsza określała dopasowanie projektu do standardów, a druga koncentrowała się na zrozumieniu i ulepszeniu modelu Gminnego Standardu Wychodzenia z Bezdomności (GSWB). W ramach projektu przygotowano i opublikowano „Broszurę o Partnerstwach Lokalnych” oraz „Model GSWB. Doświadczenia”.

W ramach realizacji projektu w części dotyczącej standardu mieszkalnictwa m.in.: partner utworzył noclegownię w Kielcach przy ulicy Żeromskiego 36A, z której podczas realizacji projektu skorzystało 70 osób, wyposażono osoby bezdomne w bieliznę osobistą i środki czystości, dwie osoby otrzymały mieszkania socjalne, 62 osoby skorzystały z konsultacji psychologicznych u partnera projektu.

Efektom działań w ramach standardu zdrowia był zakup środków do odwszawiania i prowadzenie zabiegów odwszawiających, podjęcie przez 21 osób terapii uzależnień, w tym zakończenie przez 14 osób programu podstawowego, udzielenie przez pielęgniarkę 116 konsultacji oraz przeprowadzenie 107 rozmów motywująco-wspierających przez asystenta osoby bezdomnej.

W ramach standardu zatrudnienie i edukacja aktywizowano osoby bezdomne przebywające w noclegowni i schronisku, w wyniku czego 20 osób podjęło zatrudnienie, a dwie osoby podjęły naukę w szkole ponadgimnazjalnej. Zrealizowano warsztaty komputerowe (15 zajęć po 2 godziny), w których średnio

uczestniczyło 10 osób. Prowadzono treningi edukacyjne dotyczące m.in. praw i obowiązków człowieka, norm etycznych, komunikacji społecznej, konfliktów i przemocy, motywowania do zmian, w których uczestniczyło od 10 do 12 osób. Zorganizowano kurs obsługi wózka jezdniowego z bezpieczną wymianą butli (5 osób), kurs obsługi programowania obrabiarek sterowanych numerycznie dla jednej osoby. Zakupiono bilety komunikacji miejskiej dla bezdomnych, w celu dojazdu do urzędów, przychodni itp.

Efektom działań w ramach standardu pracy socjalnej było zawarcie kontraktów socjalnych dla 68 osób, w wyniku których 10 osób usamodzielniało się, trzy osoby powróciły do rodziny, a siedem przeszło do samodzielnego zamieszkania. Przeprowadzono trzy spotkania integracyjne wraz z pogadankami, trzy spotkania integracyjno-edukacyjne oraz dwukrotnie warsztaty umiejętności społeczno-zawodowych.

W ramach standardu partnerstwa lokalnego zrealizowano dwie debaty społeczne z udziałem przedstawicieli lokalnych instytucji działających w obszarze polityki społecznej i pomocy osobom bezdomnym. Urząd Miasta Kielce podjął działania w kierunku opracowania programu oddłużania dla mieszkańców Kielc.

Podczas realizacji działań w ramach standardu streetworkingu zatrudniono od 15 października 2013 r. jeden zespół streetworkerów (dwóch mężczyzn), który objęli swoim działaniem 201 osób. Zlokalizowano 51 miejsc stałego pobytu osób bezdomnych oraz 12 miejsc okresowego pobytu. Streetworkerzy podjęli dziewięć interwencji związanych z bezpośrednim ratowaniem osób bezdomnych. Przeprowadzono w 10 szkołach ponadgimnazjalnych pogadanki dotyczące problemu bezdomności. (dowód: akta kontroli str. 446-465)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁹, wnosi o przedstawianie potrzeb w zakresie pomocy społecznej w sprawozdaniach z działalności MOPR.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

¹⁹ Dz.U. z 2012 r., poz.82

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia.....

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

p.o. Wicedyrektor
Tadeusz Mikołajewicz

.....
podpis

Piotr Fatalski
główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis